

यज्ञोपवीतधारण विधि :

१. आचमन

ओं श्री केशवाय स्वाहा ।

ओं श्री नारायणाय स्वाहा ।

ओं श्री माधवाय स्वाहा ।

ओम् गोविंदाय नमः ।

इत्यादि चतुर्विंशति नामगळन्तु ध्यानिसुवुदु.

२. प्राणायाम :

प्रणवस्य परब्रह्म ऋषिः परमात्मा देवता ।

देवी गायत्री छंदः प्राणायामे विनियोगः ।

ओं भूः । ओं भुवः । ओं स्वः । ओं महः ।

ओं जनः । ओं तपः । ओं सत्यं ।

ओं तत्सवितुर्वरेण्यं । भर्गो देवस्य धीमहि ।

धियो यो नः प्रचोदयात् ।

ओमापो ज्योतिरसोमृतं ब्रह्म भूर्भुवस्वरोम् ।

३. संकल्प -

शुभे शोभने मुहूर्ते आद्य ब्रह्मणः द्वितीयपरार्धे, श्री श्वेतवराहकल्पे,
वैवस्वत मन्वन्तरे, अष्टाविंशतितमे कलियुगे, प्रथमपादे, भरतवर्षे, जंबूद्वीपे,
भरतखंडे, दंडकारण्ये, गोदावर्याः दक्षिणे तीरे, शालीवाहन शके,
बौद्धावतारे, रामक्षेत्रे, अस्मिन्वर्तमाने, _____ संवत्सरे,
_____ आयने, _____ ऋतौ, _____

मासे,-----पक्षे,-----तिथौ, -----वासरे,
-----नक्षत्रे, शुभयोग, शुभकरण, एवंगुण विशेषण
विशिष्टायां शुभतितौ, श्री भारतीरमण मुख्यप्राणांतर्गत श्री वेदव्यास
प्रेरणया श्री वेदव्यासप्रीत्यर्थं श्रौत स्मार्त कर्मानुष्ठान योग्यतासिद्ध्यर्थं,
यज्ञोपवीतधारणमहं करिष्ये । तदादौ यज्ञोपवीत संस्कारं करिष्ये ।

4. Abhimantrana -

We must not wear the Yagnopaveeta brought from a shop directly. We have to do some samskara for that janivara to be effective. We have to do some "Mandala", place the janivara in a plate, and chant the below mentioned shloka ;

ओम् स्योना पृथिवी भवानृक्षरा निवेशनि ।
यच्चा नः शर्म सप्रथ ।

Then we have to Abhimantrana to the Janivara with the Gayatri Mantra

आपो हि ष्टा मयोभुवस्तान ऊर्जे दधातन : ।
महेरणाय चक्षसे । मंत्रदिंद जनिवारवन्तु प्रोक्षिसुवुदु.

५. प्राण प्रतिष्ठापने - जनिवारवन्तु मु ि ई मंत्रदिंद माडबेकु

ओम् असुनीते पुनरस्मासु चक्षु पुनः प्राणमिहनोदेहि भोगं ।
ज्योक् पश्येम सूर्यमुच्चरंत मनुमते मृळया नः स्वस्ति ।
इति प्राणप्रतिष्ठापनं कृत्वा

ओम् नमो नारायणाय ओम् ऐँदु ऐँदु भारि जपिसुवुदु
ब्रह्मादि नवतंतु देवतेगळ आवाहन माडुवुदु -

ब्रह्मज ज्ञानं, नकुलः, ब्रह्मा, त्रिष्टुप् ब्रह्मा,
त्रिष्टुप् ब्रह्मावाहने विनियोगः ।

ओम् ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद् विसीमतः सुरुचोवेन आवः ।
सबुध्न्या उपमा अस्य विष्ठास्सतश्च योनिमसतश्च विवः ॥
सूत्रोत्पादकं ब्रह्माणम् तदंतर्यामिणं विष्णुं आवाहयामि ॥
(ब्रह्मनन्तु आह्वानिसुवुदु)

ओं त्र्यंबकं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनं ।
उर्वारुकमिव बंधनान् मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ॥
ओं रुद्राय नमः । तद्ग्रंथिदातारं रुद्रं तदंतर्यामिणं
श्री संकर्षणं आवाहयामि ॥
इदं विष्णुर्मेधातिथिः विष्णुर्गायत्री (रुद्रनन्तु आह्वानिसुवुदु)

ओम् इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदं ।
समूळहमस्य पांसुरे ।
ओं विष्णवे नमः विष्णुमावाहयामि ॥ (विष्णुवन्तु आह्वानिसुवुदु)

प्रथमतंतौ ओंकारं आवाहयामि ।
द्वितीयतंतौ अग्निं आवाहयामि ।
तृतीयतंतौ नागान् आवाहयामि ।
चतुर्तंतौ सोमं आवाहयामि ।
पंचमतंतौ पितृण् आवाहयामि ।
षष्टतंतौ प्रजापतिं आवाहयामि ।
सप्तमतंतौ वायुं आवाहयामि ।

अष्टमतंतौ सूर्यं आवाहयामि ।

नवमतंतौ विश्वेदेवान् आवाहयामि ॥

(In this way, we have to invite 9 tantugalu

ओंकार, अग्नि, नाग, चंद्र, पित्रुदेवतेगलु, प्रजापति, वायु, सूर्य, मत्तु विश्वेदेवतेगळन्नु)

६. दोरकदल्लि आह्वान

प्रथमदोरके ऋग्वेदं आवाहयामि ।

द्वितीयदोरके यजुर्वेदं आवाहयामि ।

तृतीयदोरके सामवेदं आवाहयामि ।

(हीगे ऋग्, यजुर, सामवेदादिगळन्नु आह्वानिसुवुदु)

७. षोडशोपचारपूजा -

यज्ञोपवीतके षोडशोपचार पूजे माडुवुदु

८. जनिवारवन्तु सूर्यनिगे तोरिसुवुदु

"ओम् उदुत्यं जातवेदसं देवं वहंति केतवः ।

दृशे विश्वाय सूर्यं ॥

(ई मंत्रदिंद सूर्यनिगे जनिवारवन्तु दर्शन माडिसुवुदु)

(इदिष्टु कार्यगळन्नु माडिदरे जनिवार धारणोगे योग्यवागुवुदु)

९. वामन रूपि परमात्मन चिंतने

अजिनदंड कमंडलुमेखला रुचिरपावन वामनमूर्तये ।

मितजगत्रितयाय जितारये निगम वाक्पटवे वटवे नमः ॥

मम ब्राह्मण्य सिद्ध्यर्थं वहामि त्वामंद्रितः ।

पावित्र्यं बलमायुष्यं श्रियं कांतमरोगतां ।

हरितद्भक्तसेवां च सदा कुरु जगत्प्रिय ॥

१०. धारण –

यज्ञोपवीतिमिति मंत्रस्य

परब्रह्मऋषिः परमात्मा देवता ऋषिः ।

यज्ञोपवीतधारणे विनियोगः ॥

ओं यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्यस्सहजं पुरस्तात् ।

आयुष्यमग्र्यं प्रतिमुंचशुभ्रं यज्ञोपवीतं बलमस्तु तेजः ॥

(मूरु बारि ई मंत्रवन्तु हेळि) जनिवारवन्तु धरिसबेकु.

यज्ञोपवीतवन्तु ओंदक्कित हेच्चु धरिसुववरु प्रतियोंदु भारियू

आचमन माडि, ई मंत्रवन्तु हेळुत्ता धरिसबेकु.

द्वितीय यज्ञोपवीतधारणके इदे मंत्रवन्तु हेळि जोतेगे

गृहस्थाश्रमसिद्ध्यर्थे द्वितीय यज्ञोपवीतधारणं करिष्ये ॥

तृतीय यज्ञोपवीतके इदे मंत्रद जोतेगे

उत्तरीयार्थे तृतीय यज्ञोपवीत धारणं करिष्ये ॥

चतुर्थ यज्ञोपवीतके इदे मंत्रद जोतेगे ।

दानार्थं चतुर्थ यज्ञोपवीत धारणं करिष्ये ॥

११. हळे यज्ञोपवीत विसर्जन –

(कनिष्ठ हत्तु गायत्रि मंत्रवन्तु हेळिकोंडु)

उपवीतं भिन्नतंतुं जीर्णं कश्मलदूषितं ।

विसृजामि परब्रह्मण् वर्चो दीर्घायुरस्तु मे ।

"समुद्रं गच्च स्वाहा" इत्युक्त्वा विसृजेत् ।

१३. पुनराचमनं । - Again we have to do Achamana,

अच्युताय नमः । अनंताय नमः । गोविंदाय नमः ।

अनेन यज्ञोपवीतधारणेन भगवान्

मध्वांतर्गत श्री विष्णु प्रेरणया

श्रीविष्णुप्रीत्यर्थं प्रीतो वरदो भवतु ।

श्री कृष्णार्पणमस्तु ॥

Written by Vidwan Sri S N RAMACHANDRACHAR
Rtd Professor "Tantrasaragama",
Mysore Maharaja Sanskrit College, Mysore

COLLECTION BY NARAHARI SUMADHWA
(9916904341)